

tradițiile, iluzia posibilității consumului controlat de alcool. S-a demonstrat că, pentru mediul urban, este caracteristică scăderea frecvenței recăderilor în următoarele luni după externare, în timp ce în mediul rural se atestă un tablou opus cu creșterea frecvenței recăderii în următoarele luni după externare. Femeile dependente de alcool mai frecvent au în calitate de partener de viață o persoană consumatoare episodică sau abuzivă de alcool și, deseori, au un suport social mai scăzut decât bărbații. Bărbații dependenți de alcool beneficiază de un suport mai semnificativ din partea partenerului lor de viață. Femeile sunt sprijinite în mare parte de copii, părinți, surori sau frați. Respondenții au relatat că cel mai scăzut suport social este cel oferit de organizațiile neguvernamentale, colegi de serviciu și vecini. Aproape o pătrime din respondenți au menționat că în mediul lor profesional se consumă alcool. Cele mai dese și posibile cauze ale recidivelor menționate de respondenți sunt: evenimentele cu aspect traumatizant, atracția față de alcool, problemele familiale și resursele financiare insuficiente. Spre deosebire de beneficiarii serviciilor narcologice, specialiștii din domeniul dependenței consideră șomajul, lipsa ocupației, lipsa familiei, vulnerabilitatea socială în ansamblu și stigmatizarea ca fiind cauzele principale ale recidivei în dependența de alcool. Doar unul din 10 respondenți au participat cel puțin o dată la ședințele grupului de suport reciproc. În urma evaluării suportului social după Scala Multidimensională a Suportului Social Perceput s-a constatat că majoritatea eșantionului (58%) percepe suportul primit din partea rețelei sociale ca fiind unul ridicat.

Concluzii: Cercetarea a evidențiat neconcordanța opiniilor experților și pacienților cu dependență alcoolică referitor la nivelul suportului social. Experții din domeniul educației consideră că suportul social oferit persoanelor dependente este unul scăzut sau lipsește total, pe când majoritatea respondenților percep nivelul suportului ca fiind unul ridicat. Pentru a elucida această discordanță va fi necesar de a efectua alte cercetări în acest domeniu. Concluzia cea mai importantă a studiului este că toată rețeaua socială de susținere în ansamblu, grupele de suport reciproc, schimbarea mediului înconjurător al dependentului, combaterea fenomenului de stigmatizare a persoanelor dependente, conlucrarea intersectorială a actorilor principali din domeniul adicției sunt componente de bază necesare pentru a preveni recidiva alcoolismului.

Cuvinte cheie: *alcoholism, recidivă, suport social, adicție, dependențe.*

CRITERII DE SELECTARE A PRESTATORILOR DE SERVICII MEDICALE SPITALICEȘTI

Nina ONOFREI

Mihai CIOCANU

Scopul: Definirea criteriilor de selectare a prestatorilor de servicii medicale în cadrul sistemului de Asigurare Obligatorie de Asistență Medicală în vederea elaborării recomandărilor de îmbunătățire a procesului de contractare a prestatorilor de servicii medicale spitalicești și asigurării accesului populației la servicii medicale de calitate în timp util.

Obiective: Analiza studiilor, legislației naționale și a practicilor internaționale privind selectarea prestatorilor de servicii medicale spitalicești în contextul asigurării accesului

populației la servicii medicale de calitate; analiza factorilor determinanți în selectarea prestatorilor de servicii medicale spitalicești prin prisma evaluării calității, eficienței și eficacității activității acestora; definirea factorilor determinanți de selectare a prestatorilor de servicii medicale spitalicești în viziunea actorilor responsabili de asigurarea accesului populației la servicii medicale de calitate în timp util; elaborarea recomandărilor de îmbunătățire a procesului de selectare a prestatorilor de servicii medicale spitalicești în cadrul sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Material și metode: Tipul studiului: transversal, descriptiv, mixt. Partea cantitativă a fost realizată prin chestionarea managerilor instituțiilor medico-sanitare care prestează asistență medicală spitalicească pe întreg teritoriul țării și care și-au exprimat acordul de participare în cercetare. Au fost recepționate 53 de chestionare din cele 73 remise pentru completare. Partea calitativă a studiului a fost realizată prin interviuri în profunzime cu persoane în funcții manageriale din cadrul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, Ministerului Sănătății și prestatorilor de servicii medicale. Metodele studiului: statistică, sociologică, comparativă, descriptivă, analitică, grafică.

Rezultate obținute: *Evaluarea performanței prestatorilor de servicii medicale spitalicești.* Cu referire la capacitățile instituționale ale prestatorilor de servicii medicale spitalicești prin prisma numărului, structurii și activității resurselor umane, în special a medicilor, o treime din respondenți au comunicat despre o rată de ocupare a unităților de medici sub 80%, iar jumătate din respondenți au declarat că ponderea medicilor din numărul de personal total al instituției este sub 20%. Cu privire la activitatea de staționar, 60,4% din respondenți au comunicat că numărul mediu anual de pacienți externați per medic este de peste 200 de persoane, iar 15,5% de respondenți indică până la 100 pacienți per medic anual. Circa o jumătate din respondenți au răspuns că prestează, în egală măsură, cazuri cronice și acute, cu o durată medie de spitalizare de 7-10 zile. Cu referire la rata medie de ocupare a paturilor, 47,2% din respondenți au comunicat despre o rată de utilizare a patului mai mică de 85%, acest fapt în opinia a mai mult de jumătate din manageri, este determinată de ne-racordarea profilului paturilor la structura maladiilor din zonele deservite. Aproape un sfert din respondenți au comunicat că intervențiile chirurgicale constituie mai puțin de 10% din totalul cazurilor realizate acute, iar 50,9% au comunicat că nu realizează intervenții chirurgicale în cadrul programelor speciale (intervenții de protezare, cataractă, cardiochirurgie, AVC etc.), invocând drept motiv de bază lipsa personalului medical calificat (59,3%). Cu referire la indicatorii de calitate, majoritatea respondenților au comunicat că rata letalității în IMS nu depășește 5% și rata de infecții nosocomiale variază de la 0,1% la 6,5%, iar principalele nemulțumiri ale pacienților privind serviciile spitalicești se rezumă la comunicarea defectuoasă cu personalul medical (41,5%) și condițiile hoteliere necorespunzătoare (18,9%). Studiul realizat denotă că toți respondenții beneficiază de mijloace financiare provenite din FAOAM, pentru 39,6% din respondenți acestea constituind de la 91% la 100%. La fel, pentru a patra parte din respondenți, cheltuielile de personal depășesc 80% din mijloacele financiare gestionate.

Cu referire la factorii determinanți de selectare a prestatorilor de servicii medicale, 83% din respondenți (prestatori de servicii medicale) susțin obligativitatea deținerii acreditării și necesitatea absolută a prezenței personalului medical calificat, în special medici. În viziunea a mai bine de jumătate din respondenți aceștia sunt: gestiunea eficientă a mijloacelor financiare, condiții hoteliere adecvate, dotarea cu patrimoniu, tehnologii și echipamente medicale avansate, capacitatea prestatorului să realizeze calitativ cazuri complexe și deosebit de grave. Aproape

jumătate din participanții la studiu consideră important ca profilul paturilor instituției spitalicești să corespundă cu necesitatea de servicii a populației arondate și structura demografică a acesteia. Alți factori considerați de majoritatea respondenților determinanți în selectarea prestatorilor de servicii medicale spitalicești sunt rata letalității până la 5%, lipsa cazurilor de malpraxis, durata medie de spitalizare 5-7 zile, rata minimă de transfer în alte spitale pentru tratament. Satisfacția pacienților este un factor determinant de selectare a prestatorilor de servicii medicale pentru 43,4% din respondenți, iar lipsa plângerilor și petițiilor din partea pacienților – pentru 34%.

Participanții la interviuri în profunzime consideră că selectarea prestatorilor de servicii medicale spitalicești trebuie să fie realizată în condiții echitabile, cu participarea activă a tuturor actorilor implicați, iar selectarea prestatorilor trebuie să fie axată în primul rând pe nevoile pacienților din raza de deservire.

Concluzii: Actualul sistem spitalicesc este supradimensionat în coraport cu activitatea prestată și neadaptat la necesitățile populației, consemnând rezerve cu referire la asigurarea cu personal medical (preponderent medici), atestând insuficiența calificării personalului medical, astfel că prestatorii nu pot realiza servicii medicale calitative și complexe (spre exemplu în cadrul programelor speciale), înregistrând un număr și profil al paturilor neracordat la volumul și structura maladiilor din zona deservită, persistând comunicarea defectuoasă cu pacienții, sporind astfel gradul de insatisfacție a acestora față de serviciile medicale oferite. Aprobarea unor criterii de selectare a prestatorilor de servicii medicale spitalicești clar definite și transparente va motiva instituțiile medico-sanitare să valorifice rezervele constatate și să devină mai eficiente.

Cuvinte cheie: *factorilor determinanți, criterii, selectarea prestatorilor de servicii medicale spitalicești.*

CUNOȘTINȚE, ATITUDINI ȘI PRACTICI ALE MEDICILOR ȘI FACTORILOR DE DECIZIE PRIVIND DEȘERTURILE MEDICALE

Sergiu OTGON

Nicolae JELAMSCHI

Scopul: Analiza cunoștințelor, atitudinilor și practicilor medicilor și factorilor de decizie cu privire la deșerturile medicale pentru elaborarea unui set de recomandări privind combaterea fenomenului deșertificării medicale în Republica Moldova.

Obiective: Analiza datelor și studiilor internaționale, regionale și naționale privind deșerturile medicale; evaluarea cunoștințelor, atitudinilor și practicilor medicilor cu privire la deșerturile medicale; evaluarea percepțiilor factorilor de decizie din sănătate privind fenomenul deșerturilor medicale și soluțiile de combatere a acestuia; elaborarea unui set de recomandări privind mitigarea fenomenului deșertificării medicale din Republica Moldova.

Materiale și metode: Tipul de studiu – epidemiologic, descriptiv, transversal, mixt cu elemente analitice, efectuat prin chestionarea a 402 medici (realizat în Google Forms, repartizat și completat în format online și pe suport de hârtie) de pe întreg teritoriul Republicii Moldova și realizarea a 5 focus-grupuri cu factorii de decizie din sănătate, în perioada noiembrie 2022-